

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 8/1996 vp

Hallituksen esitys laeiksi kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n sekä hevostalouslain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä toukokuuta 1996 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen 85/1996 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina apulais-osastopäällikkö Olli Rekola ja ylitarkastaja Riitta Heinonen maa- ja metsätalousministeriöstä, jaostopäällikkö Johannes Ijas Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta, osastopäällikkö Matti Puonti Osuuskunta Kotieläinjalostuskeskus FABA:sta, jalostusagronomi Terttu Peltonen Suomen Hippos ry:stä sekä puheenjohtaja Tapio Honka ja varapuheenjohtaja Esko Huovinen Neuvonta- ja palvelualojen toimihenkilöliitosta. Lisäksi Suomen Eläinlääkäriliitto on antanut kirjallisen asiantuntijalausannon.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotieläinjalostuslakiin ja hevostalouslakiin sisältyviä kotieläinten keinosiemennystoiminnan järjestämistä koskevia säännöksiä. Muutosten tarkoituksena on selkiinnyttää toiminnan luvanvaraisuutta koskevia säännöksiä ja yksinkertaistaa lupakäytäntöä. Keskeiset muutosehdotukset koskevat keinollista lisäämistä koskevan lupajärjestelmän muuttamista sekä keinosiemennystä koskevien käsitteiden tarkistamista.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on ne hyväksynyt.

Valiokunnan kannanotot

Yleistä

Kotieläinjalostuslaki sisältää säännökset kotieläintaloudessa käytettävien ja muiden lain piiriin kuuluvien eläinten keinollisesta lisäämisestä. Lain mukaan toiminta on luvanvaraista maa- ja

metsätalousministeriön määräämiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten osalta. Lupaa ei kuitenkaan pääsääntöisesti tarvita silloin, kun eläinten omistaja tai haltija itse keinosiementää eläimiä käyttäen omistamansa tai hallitsemansa uroseläimen siemennestettä. Luvan myöntäminen edellyttää, että toiminta täyttää maa- ja metsätalousministeriön asettamat vaatimukset. Lain perusteella on luvanvaraiseksi määrätty nautojen, sikojen, lampaiden, vuohien ja kettujen keinollisen lisääminen. Luvan myöntämisen edellytykseksi on asetettu muun muassa eläinten jalostustasoa, keinosiemennysaseman toimitiloja sekä keinosiemennyshenkilöstön ammattitaitoa koskevia vaatimuksia.

Hevostalouslain mukaan hevosten keinollinen lisääminen on suoraan lain nojalla luvanvaraista. Lupaa koskevat säännökset ovat muutoin samansisältöiset kuin kotieläinjalostuslaissa.

Hallituksen esityksen mukaan lakiehdotusten keskeisenä tavoitteena on eläinten keinollista lisäämistä koskevan lupasäännösten selkeyttäminen ja lupakäytännön yksinkertaistaminen. Tarkoituksena on, että ministeriö voisi ehdotettujen säännösten nojalla määrätä, että eläinten omistaja tai haltija saisi itse keinosiementää eläimiään ilman ministeriön antamaa lupaa edellyttäen, että toiminnassa käytetään luvan saaneen toiminnanharjoittajan toimittamaa siemennestettä ja että toimenpiteen suorittajalla on tehtävän edellyttämä riittävä ammattitaito. Myös tällaisessa toiminnassa olisi noudatettava ministeriön antamia keinollista lisäämistä koskevia määräyksiä. Elinkeinona harjoitettava keinosiemennystoiminta tulisi edelleen olemaan luvanvaraista. Valiokunta toteaa, että ehdotukset merkitsevät käytännössä sitä, että mahdollisuuksia tiloilla ilman lupaa suoritettavaan keinosiemennykseen laajennetaan ja lupajärjestelmän piiriin kuuluvan toiminnan alaa rajoitetaan.

Valiokunnan käsityksen mukaan ehdotukset vähentävät myönnettävien lupien määrää ja keventävät lupahallintoa. Valiokunta kiinnittää

kuitenkin huomiota siihen, että eläinten terveys, hyvinvointi ja asianmukainen käsittely sekä annettujen säännösten ja määräysten noudattaminen kaikissa eläinyksiköissä on voitava muutosten jälkeenkin varmistaa. Tämä edellyttää valiokunnan käsityksen mukaan riittävän tiukkojen vaatimusten asettamista tiloilla suoritettavalle keinosiementämiselle, erityisesti siinä vaadittavalle ammattitaidolle, sekä koko toimintaketjuun ulottuvan viranomaisvalvonnan järjestämisestä. *Valiokunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö toimittaa valiokunnalle vuoden 1997 loppuun mennessä selvityksen keinosiementönnystoiminnan valvonnan järjestämisestä sekä lakiehdotuksiin sisältyvien muutosten vaikutuksista keinosiementönnystoimintaan.*

Valiokunta kiinnittää huomiota myös ehdotuksen vaikutukseen keinosiementönnystoimintaa ammatikseen harjoittavien henkilöiden työllisyyteen ja pitää vakavana puutteena sitä, ettei kyseisiä vaikutuksia ole esityksessä selvitetty eikä asianomaisia tahoja esityksen laatimisen yhteydessä kuultu.

Pykäläkohtaiset muutosehdotukset

Laki kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n muuttamisesta

6 §. Lakiehdotuksen 6 § sisältää säännökset eläinten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan maa- ja metsätalousministeriön määräämiin kotieläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saisi harjoittaa vain ministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ehdotuksen tarkoituksena on, että lain 6 §:n säännöksiä voitaisiin soveltaa laissa tarkoitettujen kotieläintuotannossa käytettävien eläinlajien (naudat, siat, lampaat, vuohet ja ketut) lisäksi myös muihin lain soveltamisalan piiriin kuuluviin eläimiin, esimerkiksi lemmikkieläimiin. Tämä on johdonmukaista ottaen huomioon myös lain 2 §:ään sisältyvät soveltamisalaa koskevat säännökset, joiden perusteella lain 6 §:ää sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkiin lain piiriin kuuluviin eläimiin. Esitetyn selvityksen perusteella ja pykälien keskinäisen ristiriitaisuuden välttämiseksi valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 6 §:n 1 momenttia tarkistettavaksi siten, että lupajärjestelmä koskisi ministeriön määräämiin kotieläinlajeihin kuuluvien eläinten sijasta ministeriön määräämiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Edellä olevan perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä toinen lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

että hallituksen esitykseen sisältyvä ensimmäinen lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki**kotieläinjalostuslain 6 ja 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun kotieläinjalostuslain (794/93) 6 § ja 15 §:n 1 momentti, niistä 15 §:n 1 momentti sellaisena kuin se on 21 päivänä huhtikuuta 1995 annetussa laissa (729/95), seuraavasti:

6 §

Lupa

Maa- ja metsätalousministeriön määräämiin *eläinlajeihin* kuuluvien eläinten keinollista lisäämistä saa harjoittaa vain ministeriön luvalla tai määräämin edellytyksin. Keinollisella lisäämisellä tarkoitetaan keinosiemennystoimintaa tai alkionsiirtotoimintaa. Keinosiemennystoiminnalla tarkoitetaan siemennesteen keräämistä, käsittelyä, säilyttämistä ja eläinten keinosiementämistä. Alkionsiirtotoiminnalla tarkoitetaan alkioiden tai munasolujen keräämistä, käsittelyä, säi-

lytystä ja siirtoa eläimestä toiseen. Ministeriö voi määrätä, että eräät keinosiemennys- tai alkionsiirtotoimintaan kuuluvat toiminnot ovat myös erikseen luvanvaraisia.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

15 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 31 päivänä toukokuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Timo Kalli /kesk, varapuheenjohtaja Kari Rajamäki /sd, jäsenet Raimo Holopainen /sd, Tapio Karjalainen /sd, Annikki Koistinen /kesk, Jari Koskinen

/kok, Esa Lahtela /sd, Tero Mölsä /kesk, Tauno Pehkonen /skl, Eila Rimmi /vas, Ola Rosendahl /r ja Janne Viitamies /sd sekä varajäsenet Riitta Korhonen /kok ja Aulis Ranta-Muotio /kesk.

